

Lublin, 27 stycznia 2015 r.

Stanowisko

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji

do prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, przesłanego przy piśmie GMS-WP-173-277/14 z dnia 19 grudnia 2014 r.

Przedstawiony projekt zmian ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, zawiera od dawna postulowane zmiany mające na celu wzmocnienie ochrony praw podatnika oraz pewności obrotu gospodarczego. Projektowane regulacje, a w szczególności włączona do katalogu ogólnych zasad prawa podatkowego, zasada in dubio pro tributario i znowelizowane przepisy o przedawnieniu zobowiązań podatkowych są odpowiedzią na te postulaty i znacząco poprawiają sytuację podatników.

I. Brak w przepisach prawa podatkowego wyraźnej w tym względzie zasady, niekorzystnie wpływa na obecną sytuację podatników. Organy podatkowe przy rozstrzyganiu spraw pomijają interes podatników najczęściej w przypadkach, gdy nieprecyzyjny lub niejednoznaczny przepis nasuwa wątpliwości. Oznacza to, że uregulowany w przepisach ustawy Ordynacja podatkowa, katalog ogólnych zasad podatkowych jest niewystarczający, a skuteczna ochrona praw podatników wymaga odrębnej regulacji. Wprowadzenie do ustawy Ordynacja podatkowa zasady wskazującej, że niedające się usunąć wątpliwości co do treści przepisów prawa podatkowego powinny być rozstrzygane na korzyść podatników, zasługuje więc na pozytywną ocenę. Podkreślić też należy, że nowa regulacja jest korzystna zarówno dla podatników umożliwiając im skuteczniejszą ochronę praw, jak i dla organów podatkowych ułatwiając im wykładnię stosowanych przepisów podatkowych.

II. Istotny wpływ na pewność obrotu gospodarczego ma projekt nowelizacji przepisów w zakresie przedawnienia, w szczególności zaś:

- wprowadzenie nowych regulacji w zakresie ograniczenia do trzech lat okresu biegu terminu przedawnienia przerwane wskutek zastosowania środka egzekucyjnego, jak też ograniczenie łącznego okresu zawieszenia biegu terminu przedawnienia,
- uchylenie art. 70 § 8 ustawy Ordynacja podatkowa stanowiącego, że przedawnieniu nie ulegają zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką lub zastawem skarbowym, które po upływie okresu przedawnienia mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu skarbowego.

Aktualnie obowiązujące przepisy o przedawnieniu nie tylko przewidują zablokowanie upływu terminu przedawnienia, ale też umożliwiają jego przedłużanie, co godzi w pewność obrotu i zwiększa koszty podatników. Przy tak zniekształconej regulacji przedawnienia, organy podatkowe egzekwują zobowiązania podatkowe przez dziesiątki lat. Przeciwdziałać temu zjawisku może więc tylko nowelizacja obowiązującej regulacji, przywracająca instytucji przedawnienia właściwy kształt. Przedstawiona propozycja zmian wypełnia oczekiwania w tym zakresie. Z tego też względu należy zaakceptować, propozycję wyeliminowania art.70 § 8 z ustawy Ordynacja podatkowa zgodnie z którym przedawnieniu nie ulegają zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką lub zastawem skarbowym jak również propozycje wprowadzenia do ustawy nowych regulacji ograniczających okres biegu terminu przedawnienia.

Na aprobatę zasługują także zmiany, których celem jest uchylenie przepisów regulujących nierozpoczynanie się biegu przedawnienia lub jego zawieszenie w przypadku wszczęcia postępowania karnoskarbowego związanego z niewykonaniem zobowiązania, o którym podatnika powiadomiono. Eliminacja obowiązującej regulacji jest uzasadniona, bowiem wszczęcie postępowania w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe nie przesądza jeszcze o przedstawieniu podatnikowi zarzutów związanych z niewykonaniem tego zobowiązania, zatem nie powinno ono mieć wpływu na bieg przedawnienia.

III. Korzystna dla podatników jest również propozycja zmiany art. 81 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa i związana z nią propozycja zmiany art. 16a Kodeksu karnego

skarbowego. Celem projektowanych zmian jest bowiem zniesienie obowiązku pisemnego uzasadniania przyczyn korygowanych deklaracji podatkowych i zapewnianie w tym zakresie podatnikom ochrony przed odpowiedzialnością karnoskarbową.

IV. Pozytywnie ocenić należy propozycję zmiany w zakresie możliwości nadawania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzjom nieostatecznym. Obecne przepisy pozwalają organom podatkowym nadawać rygor natychmiastowej wykonalności w przypadku, gdy okres do upływu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego jest krótszy niż 3 miesiące. Regulacja ta w praktyce stała się dla organów podatkowych skutecznym narzędziem do nieodwracalnego przerwania biegu terminu przedawnienia. Zaskakiwanie podatników, tuż przed upływem terminu przedawnienia decyzją o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności pozostaje w sprzeczności z zasadą zaufania do organów podatkowych. Z tych względów wprowadzenie projektowanej zmiany należy uznać za uzasadnione.

V. Przedstawiona propozycja mająca na celu wyeliminowania niespójności w zakresie miejsca prowadzenia kontroli podatkowej jest słuszna. Projektowana zmiana dostosowuje bowiem treść art. 80 a ust.1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej do treści art. 285a §1 ustawy Ordynacja podatkowa usuwając wątpliwości w tym zakresie.

Grażyna Czerwińska

Radca prawny / doradca podatkowy